

УДК 343.97

DOI 10.33244/2617-4154.3(16).2024.257-265

І. В. Грицюк,*канд. юрид. наук, доцент, доцент
кафедри кримінального права та процесу
e-mail: nnipravo@ukr.net***ORCID ID 0000-0003-2253-4057;****Р. В. Глух,***аспірант кафедри кримінального права та процесу,
Державний податковий університет
e-mail: ruslan_gluh@ukr.net***ORCID ID 0009-0009-9915-1362**

СУЧАСНІ НАПРЯМИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ РЕЦИДИВНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ

Статтю присвячено дослідженню запобігання та боротьби з рецидивною злочинністю. Проаналізовано теоретичні, законодавчі та правоохоронні питання щодо запобігання рецидивній злочинності та наведено їх практичне значення в процесі правозастосування. Під час формування та впровадження відповідних заходів щодо запобігання рецидиву вказано про необхідність врахування поточної ситуації стану щодо запобігання злочинності в державі, позитивного досвіду окремих зарубіжних країн з метою висвітлення дієвих сучасних напрямів щодо запобігання рецидивній злочинності.

Метою цього дослідження є визначення на основі ґрунтовного аналізу особливостей рецидивної злочинності, дієвих сучасних напрямів щодо її запобігання.

Відмічено, що кожне призначене покарання за вчинене правопорушення має бути виваженим, індивідуальним, справедливим і головне – відповідати тій шкоді, яка завдана в результаті вчиненого кримінального правопорушення. Адже співрозмірність шкоди та призначеного покарання впливає загалом на кримінально-правовий інститут відбування покарання, довіру до правосуддя.

Звернено також увагу на необхідність враховувати абсолютно всі чинники, що стосуються як вчиненого нового умисного кримінального правопорушення, детермінантів, що породжували і сприяли цьому, так і загалом психологічних особливостей особи-рецидивіста, вчинених ним кримінальних правопорушень раніше, порядку відбуття ним покарання тощо.

У статті також наведені результати аналізу та узагальнення статистичних даних про рецидивну злочинність за період 2017 року – травня 2024 року, а саме щодо вчинення кримінальних правопорушень особами, які раніше вчиняли кримінальні правопорушення, сформульовані конкретні пропозиції щодо зміни існуючих і розроблення нових заходів щодо запобігання рецидивній злочинності.

У статті наголошується на тому, що є необхідність розробки та прийняття окремої Програми запобігання рецидивній злочинності, яка повинна передбачати напрями щодо запобігання, принципи, систему профілактичних дій на рівні держави та органів місцевого самоврядування щодо запобігання рецидивній злочинності. Ефективні напрями щодо запобігання рецидивній злочинності вимагають від учасників системи правосуддя скоординованої та дієвої співпраці з іншими органами та організаціями для усунення основних причин та умов вчинення проявів рецидивної злочинності. Тобто необхідно поряд із застосуванням каральних заходів застосовувати та впроваджувати сучасні програми профілактики та запобігання, які будуть містити аналіз усіх чинників, які впливають на вчинення повторності кримінальних правопорушень. Це також означає, що органи та організації, які взаємодіють із правопорушниками та жертвами, повинні бути залучені до впровадження профілактичних програм запобігання рецидивній злочинності, щоб забезпечити їх ефективність та дієвість.

Ключові слова: злочинність, рецидивна злочинність, запобігання злочинності, покарання, виправлення засуджених, попередження злочинності, запобігання рецидивній злочинності, сучасні напрями щодо запобігання.

Метою дослідження є визначення на основі ґрунтовного аналізу особливостей рецидивної злочинності, дієвих сучасних напрямів щодо її запобігання.

Постановка проблеми. Рецидивна злочинність є досить серйозною загрозою для кожного суспільства, адже вчинення нового кримінального правопорушення особами, які мають судимість за умисне кримінальне правопорушення, свідчить про наявність проблем, які потребують вирішення. Так, зокрема, неналежно виконуються каральна та превентивна функції кримінального покарання, враховуючи вчинення нового кримінального правопорушення, що однозначно потребує детального вивчення та врегулювання з метою запобігання вчинення рецидиву. Кожне призначене покарання за вчинене правопорушення має бути виваженим, індивідуальним, справедливим і головне – відповідати тій шкоді, яка завдана в результаті вчиненого кримінального правопорушення. Адже співрозмірність шкоди та призначеного покарання впливає загалом на кримінально-правовий інститут відбування покарання, довіру до правосуддя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання що стосуються рецидивної злочинності, досліджували досить багато вчених, зокрема: С. М. Балабан (щодо питань про причини та умови рецидивної злочинності) [1], В. В. Василевич (щодо механізму запобігання злочинності в місцях позбавлення волі) [2], А. О. Йосипів (щодо рецидивної злочинності неповнолітніх засуджених до позбавлення волі) [3], І. М. Ткаченко (щодо особливостей рецидивної злочинності та її попередження) [8], В. М. Філоненко, І. С. Нечитайло (щодо психологічної характеристики злочинців-рецидивістів) [9], Г. М. Чернишов (щодо кримінологічної характеристики рецидивної злочинності) [10], В. В. Шаблістий, В. Г. Уваров (щодо нерезидивного проступку в умовах воєнного стану) [11] та інші. Проте, враховуючи складність рецидивних кримінальних правопорушень, особливості дослідження особи-рецидивіста та необхідності розробки дієвих та сучасних напрямів щодо запобігання рецидивній злочинності, вивчення,

детальне дослідження та виокремлення пропозицій щодо вдосконалення системи запобігання вказаному виду злочинності є важливим та необхідним.

Виклад основного матеріалу. Важливим показником ефективності призначених покарань за вчинені кримінальні правопорушення є саме показник рецидиву, адже на його основі можна проаналізувати, чи дійсно досягається мета кримінального покарання, в результаті якого особа, що вже притягувалася до кримінальної відповідальності, знову вчиняє кримінальне правопорушення.

Тобто кримінальні покарання повинні дійсно виконувати ту мету, яку передбачає у ч. 2 ст. 50 Кримінальний Кодекс України, а саме «покарання має на меті не тільки кару, а й виправлення засуджених, а також запобігання вчиненню нових кримінальних правопорушень як засудженими, так і іншими особами» [5].

Так, дійсно важливо, щоб указана мета спрацювала й особа не лише була покарана за вчинене нею суспільно небезпечне, винне протиправне діяння, але й виправилася та не вчиняла більше в майбутньому правопорушень.

Саме тому важливо звернути увагу на статистику вчинення кримінальних правопорушень особами, які раніше вчиняли кримінальні правопорушення. Отже, проаналізуємо питому вагу кількості кримінальних правопорушень, вчинених особами, які раніше вчиняли кримінальні правопорушень у структурі загальної кількості облікованих кримінальних правопорушень з 2017 року по травень 2024 року.

Так, 2017 року було вчинено 66 501 кримінальних правопорушень особами, які вже раніше притягалися до кримінальної відповідальності, що становить 12,69 % питомої ваги в загальній структурі кількості облікованих кримінальних правопорушень у вказаному звітному періоді; 2018 року (66 484, що становить 13,65 %); 2019 року (57 423, що становить 12,93 %); 2020 року (49 521, що становить 13,73 %); 2021 року (46 691, що становить 14,53 %); 2022 року (26 465, що становить 7,3 %); 2023 року (40 286, що становить 8,5 %); за січень-травень 2024 року (15 553, що становить 6,92 %) [6].

Отже, як бачимо, трішки зменшилася кількість осіб, які раніше вчиняли кримінальні правопорушення і знову їх вчинили, проте такий відсоток все ж свідчить про необхідність удосконалення напрямів щодо запобігання рецидиву з метою мінімізації кількості такої повторності кримінальних правопорушень.

Відповідно до норм Порядку координації діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності, завданнями координації є: розробка та впровадження у діяльність правоохоронних органів та органів прокуратури пріоритетів кримінально-правової політики, сучасних підходів до протидії злочинності визначення основних напрямів та проблем у правозастосовній і правоохоронній діяльності щодо запобігання та протидії злочинності на основі аналізу її структури, динаміки та прогнозування тенденцій: підготовка пропозицій щодо способів вирішення відповідних проблем з метою сприяння у виконанні завдань кримінального провадження; розробка, узгодження і реалізація спільних заходів, спрямованих на запобігання, виявлення, розкриття, припинення та розслідування кримінальних правопорушень, причин та умов, які сприяли їх вчиненню; підготовка пропозицій щодо вдосконалення законодавства у сфері протидії злочинності [7].

Тобто, як бачимо, питання щодо визначення сучасних підходів до запобігання та протидії злочинності є важливими в діяльності правоохоронних органів. Проте,

враховуючи, що рецидивна злочинність має більшу міру суспільної небезпеки та стосується осіб, які вже відбували покарання за вчинення кримінальних правопорушень, до питань щодо напрямів її запобігання потрібно підходити комплексно та системно. Адже варто враховувати абсолютно всі чинники, що стосуються як учиненого нового умисного кримінального правопорушення, детермінантів, що породжували і сприяли цьому, так і загалом психологічних особливостей особи-рецидивіста, вчинених ним кримінальних правопорушень раніше, порядку відбуття ним покарання тощо.

І. М. Ткаченко вважає, що основна мета боротьби з рецидивною злочинністю полягає в тому, щоб проводити довготривалу, послідовну, комплексну та контрольовану боротьбу з цим явищем. Для успішної боротьби зі злочинністю загалом і рецидивом зокрема необхідні не лише каральні заходи, але й запобіжні заходи, спеціальне реформування, охоплюючи реформу пенітенціарної сфери. Ці заходи мають спрямовуватися на покращення суспільних відносин з метою створення всіх необхідних політичних, економічних та соціальних умов для задоволення духовних і матеріальних потреб людини та кожної сім'ї. Усе це допомагає поступово усувати негативні явища й процеси, які сприяють рецидивній злочинності та впливають на її зростання, як це свідчить вітчизняний досвід. Щоб запобігти рецидивізму злочинів, необхідно подальше вдосконалення правоохоронної діяльності, зокрема своєчасне виявлення й розкриття злочинів, забезпечення принципів невідворотності та більш суворого покарання злочинців за новий злочин. На жаль, ці принципи не завжди виконуються послідовно на практиці. Багато злочинців через різні обставини звільняються від покарання або засуджуються на незначні строки позбавлення волі, що сприяє обурення такою несправедливістю не тільки суспільства, а й навіть інших засуджених [8, с. 84].

А. Коренюк звертає окремо увагу на напрями щодо запобігання рецидивній злочинності серед неповнолітніх та вказує, що є потреба на впровадження нових дієвих засобів боротьби з рецидивною злочинністю неповнолітніх, зокрема через налагодження чіткої взаємодії правоохоронних органів, уповноважених органів з питань пробації, судів із громадськими організаціями, волонтерами та церквою. У цьому аспекті звертається увага на духовно-просвітницьку, індивідуально-виховну роботу та подолання алкогольної, наркотичної залежності, що в комплексі сприяє виправленню неповнолітніх злочинців. Слушною є думка щодо розробки в межах чинного законодавства України локальних нормативно-правових актів та програм у сфері боротьби з ювенальною рецидивною злочинністю [4, с. 236–237].

Цілком логічною та необхідною є також розробка й прийняття окремої програми, яка б передбачала на рівні держави застосування заходів і напрямів боротьби з рецидивною злочинністю. Як альтернатива цьому, може бути окремий розділ у загальнодержавній та місцевих програмах щодо запобігання злочинності, які приймаються на короткостроковій або середньостроковій основі, у якому було б передбачено систему запобігання рецидивній злочинності.

Проте, якщо проаналізувати законодавчі норми деяких зарубіжних держав, то є навіть окремі закони, які передбачають запобігання рецидиву. Так, для прикладу, Закон про запобігання рецидивній злочинності у Японії має на меті комплексне та систематичне

просування ініціатив запобігання рецидивній злочинності через встановлення основних принципів і роз'яснення обов'язків держави та органів місцевого самоврядування щодо запобігання рецидивній злочинності та за допомогою визначення деталей, на яких ґрунтуються напрями щодо запобігання рецидивній злочинності, задля того, щоб запобігти тому, щоб люди стали жертвами злочинності, та зробити внесок у створення суспільства, в якому вони можуть жити безпечно та спокійно. Відповідно до цього Закону для досягнення всебічного та систематичного просування ініціатив щодо запобігання рецидивній злочинності приймається План попередження рецидивної злочинності, який передбачає такі положення: основну інформацію щодо просування ініціатив щодо запобігання рецидиву; інформацію щодо покращення освіти та професійної підготовки, спрямованих на запобігання рецидиву; інформацію про соціальну підтримку осіб, які вчинили правопорушення щодо отримання роботи та житла й користування медичними та соціальними послугами; інформацію щодо перебування у виправних установах, системи пробації та встановлення систем координації з іншими відповідними організаціями; іншу суттєву інформацію щодо просування ініціатив із запобігання рецидиву [12].

На думку окремих зарубіжних науковців, вирішуючи питання про те, що допоможе зменшити рецидив злочинності, необхідно насамперед розпочати з оцінки ризиків і потреб особи, яка відбуває покарання. Так, необхідно визначити, хто з осіб, позбавлених волі, має найвищий ризик повторного вчинення кримінального правопорушення. Це можна зробити за допомогою об'єктивної оцінки ризику. Крім того, засуджені особи, для яких визначено ризик повторного вчинення кримінального правопорушення, повинні пройти оцінку криміногенних потреб, під час якої визначаються чинники, які саме могли сприяти їхній злочинній поведінці. Вказані чинники можуть охоплювати: аналіз попередньої злочинної діяльності; можливість чи наявність у особи алкогольної або наркотичної залежності, проблем психічного здоров'я; приналежність особи до певних асоціальних груп тощо. Тобто, визначаючи, хто перебуває в групі ризику, і розробляючи унікальний профіль оцінки потреб, органи виконання покарань можуть більш ефективно розробляти окремі програми ресоціалізації осіб, засуджених до позбавлення волі [13].

Висновки. На підставі дослідженого вважаємо за доцільне розробити та прийняти окрему Програму щодо запобігання рецидивній злочинності, яка повинна передбачати напрями щодо запобігання, принципи, систему профілактичних дій на рівні держави та органів місцевого самоврядування щодо запобігання рецидивній злочинності.

Мінімізація рівня рецидивної злочинності є важливою метою, оскільки насамперед потрібно покарати особу за те правопорушення, що вона вчинила, і щоб засуджена особа зрозуміла суспільну небезпечність і шкоду, яку вона нанесла в результаті вчиненого нею кримінального правопорушення, а також провести ефективну ресоціалізацію особи до суспільства, щоб, повернувшись до нормального суспільного життя, особа не повторила знову вчинення кримінального правопорушення, а продовжила нормальне життя з усвідомленням заборони вчиняти правопорушення.

На основі проведеного дослідження, аналізу норм зарубіжного законодавства, поглядів науковців, на нашу думку, до сучасних дієвих напрямів щодо запобігання рецидивній злочинності можна віднести насамперед удосконалення освіти серед

засуджених осіб, адже саме освіта забезпечує мотивацію перед звільненням, надання засудженим особам реальних, сучасних можливостей навчання, що дає змогу їм розвивати навички працевлаштування, коли звільнені особи після відбування покарання зможуть продовжити нормальне життя та не вчиняти кримінальне правопорушення повторно.

Потрібно наголосити, що сучасні напрями цифровізації, комп'ютеризації, діджиталізації повинні також стосуватися і сфери відбування покарання. Так, для прикладу за даними Міністерства охорони здоров'я та соціальних служб США впродовж трьох років після звільнення двоє із трьох осіб знову заарештовуються, а понад 50 % знову потрапляють у місця позбавлення волі. Саме тому одним зі способів зменшити рецидив злочинів там запропоновано систему, яка полягає в такому: підтримка міцних соціальних стосунків під час ув'язнення є невід'ємною частиною Enterprise Corrections Software Tyler Technologies (Програмне забезпечення для виправних установ), зокрема її хмарної платформи Resident Resources, яка допомагає як засудженим, так і виправним установам. Крім безпечного керування «довірчими рахунками», на яких засуджені зберігають гроші для купівлі комісійних товарів, – рахунків, які часто «поповнюють» родина та друзі – Resident Resources підтримує електронні повідомлення безпосередньо засудженою особою, зміцнюючи їхні соціальні зв'язки з тими, хто їм небайдужий, і водночас зменшується навантаження на передачі поштою та зменшується можливість і здатність перевозити контрабанду на 85 %. Для безпеки установ відбування покарань ця система також попередньо перевіряє повідомлення за певними ключовими словами, вибраними закладом перед доставкою. Resident Resources також надає засудженим відеовідвідування на місці та за його межами, а також доступ до безкоштовної оновленої юридичної бібліотеки та електронної системи подання скарг і запитів для подання таких повідомлень працівникам виправних установ для перегляду. Загалом це технологічне рішення посилює бажання та мотивацію ув'язнених не вчиняти повторного кримінального правопорушення після звільнення, що є ключовим чинником для зменшення рецидивної злочинності [14].

Отже, ефективні напрями щодо запобігання рецидивній злочинності вимагають від учасників системи правосуддя скоординованої та дієвої співпраці з іншими органами та організаціями для усунення основних причин та умов вчинення проявів рецидивної злочинності. Тобто необхідно поряд із застосуванням каральних заходів застосовувати та впроваджувати сучасні програми профілактики й запобігання, які будуть містити аналіз усіх чинників, які впливають на вчинення повторності кримінальних правопорушень. Це також означає, що органи й організації, які взаємодіють із правопорушниками та жертвами, повинні бути залучені до впровадження профілактичних програм щодо запобігання рецидивній злочинності, щоб забезпечити їх ефективність і дієвість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балабан С. М. До питання про причини та умови рецидивної злочинності. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*. 2022. № 5. URL : <https://reicst.com.ua/pmtl/article/view/2022-5-01-01/2022-5-01-01> (дата звернення: 17.06.2024).

2. Василевич В. В. Механізм запобігання злочинності в місцях позбавлення волі. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 1. С. 450–455. URL : <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/278023> (дата звернення: 17.06.2024).
3. Йосипів А. О. Рецидивна злочинність неповнолітніх, засуджених до позбавлення волі. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 5. С. 138–140. URL : https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/5272/1/%D0%99%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%BF%D1%96%D0%B2%205_2017-.pdf (дата звернення: 17.06.2024).
4. Коренюк А. Рецидивна злочинність неповнолітніх в Україні: сучасний стан та попередження. *Публічне право*. 2018. № 2 (30). С. 233–238. URL : <https://www.publichne-pravo.com.ua/files/30/30.pdf> (дата звернення: 17.06.2024).
5. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квітня 2001 року № 2341-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 17.06.2024).
6. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. *Офіційна статистика Офісу Генерального прокурора*. URL : <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2> (дата звернення: 17.06.2024).
7. Про затвердження Порядку координації діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності : наказ Офісу Генерального прокурора від 08.02.2021 № 28. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0028905-21#Text> (дата звернення: 17.06.2024).
8. Ткаченко І. М. Особливості рецидивної злочинності та її попередження. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2023. № 62. С. 83–85. URL : <https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc62/17.pdf> (дата звернення: 17.06.2024).
9. Філоненко В. М., Нечитайло І. С. Злочинці-рецидивісти: психологічна характеристика : монографія / Харківський національний університет внутрішніх справ. Івано-Франківськ : Фоліант, 2022. 244 с. URL : <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e31bfd40-cdef-4b88-9f57-42f41afbc613/content> (дата звернення: 17.06.2024).
10. Чернишов Г. М. Кримінологічна характеристика рецидивної злочинності в Україні: аналіз сучасного стану. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 6, том 1. С. 156–160.
11. Шаблистий В. В., Уваров В. Г. Про нерецидивний кримінальний проступок в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: наук. журнал*. 2022. № 2. С. 16–21. DOI 10.31733/2078-3566-2022-2-16-21
12. Act for the Prevention of Recidivism (Act No. 104 of December 14, 2016). Japanese Law. *Website operated by the Ministry of Justice*. URL : <https://www.japaneselawtranslation.go.jp/en/laws/view/3425/en> (дата звернення: 17.06.2024).
13. Four Proven Ways to Reduce Recidivism. *Trend Wyoming*. URL : <https://www.trendwyoming.org/articles/proven-ways-to-reduce-recidivism/> (дата звернення: 17.06.2024).
14. James Careless 5 ways to reduce recidivism. Jail Management Software. *Corrections 1*. URL : <https://www.corrections1.com/products/police-technology/software/jail-management/articles/5-ways-to-reduce-recidivism-BTATIdj4eaaXVz8O/> (дата звернення: 17.06.2024).

REFERENCES

1. Balaban S. M. To the question of the causes and conditions of recidivism. *Problems of modern transformations. Series: law, public administration and management*. 2022. № 5. URL : <https://reicst.com.ua/pmtl/article/view/2022-5-01-01/2022-5-01-01> (accessed: 17.06.2024).
2. Vasilevych V. V. Mechanism of crime prevention in places of detention. *Analytical and comparative jurisprudence*. 2023. № 1. P. 450–455. URL : <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/278023> (accessed: June 17, 2024).
3. Yosypiv A. O. Recidivism of juveniles sentenced to imprisonment. *Actual problems of domestic jurisprudence*. 2017. № 5. P. 138–140. URL : https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/5272/1/%D0%99%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%BF%D1%96%D0%B2%205_2017-.pdf (accessed: 17.06.2024).
4. Korenyuk A. Recidivism of juveniles in Ukraine: current state and prevention. *Public Law*. 2018. № 2 (30). P. 233–238. URL : <https://www.publichne-pravo.com.ua/files/30/30.pdf> (accessed: June 17, 2024).
5. The Criminal Code of Ukraine : Law of Ukraine of April 5, 2001. № 2341-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (accessed: June 17, 2024).
6. On registered criminal offenses and the results of their pre-trial investigation. *Official statistics of the Prosecutor General's Office*. URL : <https://gp.gov.ua/ua/posts/prozareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2> (accessed: June 17, 2024).
7. On Approval of the Procedure for Coordination of Law Enforcement Activities in the Field of Combating Crime : Order of the Prosecutor General's Office of 08.02.2021 № 28. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0028905-21#Text> (accessed: June 17, 2024).
8. Tkachenko I. M. Features of recidivism and its prevention. *Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Ser: Jurisprudence*. 2023. № 62. P. 83–85. URL : <https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc62/17.pdf> (accessed: June 17, 2024).
9. Filonenko V. M., Nechitailo I. S. Recidivist criminals: psychological characteristics : a monograph / Kharkiv National University of Internal Affairs. Ivano-Frankivsk : Foliant, 2022. 244 p. URL : <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e31bfd40-cdef-4b88-9f57-42f41afbc613/content> (accessed: June 17, 2024).
10. Chernyshov G. M. Criminological characteristics of recidivism in Ukraine: analysis of the current state. *Actual problems of domestic jurisprudence*. 2017. No. 6. Vol. 1. P. 156–160.
11. Shablysty V. V., Uvarov V. G. On non-recurrent criminal offense under martial law. *Scientific Bulletin of Dnipropetrovs'k State University of Internal Affairs: scientific journal*. 2022. No. 2. P. 16–21. DOI 10.31733/2078-3566-2022-2-16-21
12. Act for the Prevention of Recidivism (Act No. 104 of December 14, 2016). Japanese Law. *Website operated by the Ministry of Justice*. URL : <https://www.japaneselawtranslation.go.jp/en/laws/view/3425/en> (accessed: June 17, 2024).
13. Four Proven Ways to Reduce Recidivism. *Trend Wyoming*. URL : <https://www.trendwyoming.org/articles/proven-ways-to-reduce-recidivism/> (accessed: June 17, 2024).

14. James Careless 5 ways to reduce recidivism. Jail Management Software. *Corrections 1*. URL : <https://www.corrections1.com/products/police-technology/software/jail-management/articles/5-ways-to-reduce-recidivism-BTATIdj4eaaXVz8O/> (accessed: June 17, 2024).

Hrytsiuk I. V., Gluh R. V. CURRENT TRENDS IN THE PREVENTION OF RECIDIVISM

The article is devoted to the study of prevention and combating recidivism. The author analyzes theoretical, legislative and law enforcement issues related to the prevention of recidivism and presents their practical significance in the process of law enforcement. When formulating and implementing appropriate measures to prevent recidivism, the author emphasizes the need to take into account the current situation of crime prevention in the State, and the positive experience of certain foreign countries with a view to highlighting effective modern directions of recidivism prevention.

The purpose of this study is to identify, based on a thorough analysis of the features of recidivism, effective modern directions of its prevention.

It is noted that each punishment imposed for a committed offense should be balanced, individual, fair and, most importantly, proportionate to the harm caused as a result of the criminal offense. After all, the proportionality of the harm and the punishment imposed affects the criminal law institution of serving a sentence and trust in justice in general.

The author also draws attention to the need to take into account absolutely all factors relating to a new intentional criminal offense committed, the determinants which generated and contributed to it, and in general, the psychological characteristics of a recidivist, his/her previous criminal offenses, the procedure for serving his/her sentence, etc.

The article also presents the results of the analysis and summarization of statistical data on recidivism for the period 2017 – May 2024, namely, on the commission of criminal offenses by persons who have previously committed criminal offenses, and formulates specific proposals for changing existing and developing new measures to prevent recidivism.

The article emphasizes that there is a need to develop and adopt a separate Program for the Prevention of Recidivism, which should provide for the areas of prevention, principles, and a system of preventive actions at the level of the State and local self-government bodies to prevent recidivism. Effective ways to prevent recidivism require the justice system to cooperate in a coordinated and effective manner with other bodies and organizations to eliminate the main causes and conditions of recidivism. That is, along with the use of punitive measures, it is necessary to apply and implement modern prevention and deterrence programs that will include an analysis of all factors that influence the recidivism of criminal offenses. This also means that agencies and organizations that interact with offenders and victims should be involved in the implementation of preventive programs to prevent recidivism to ensure their effectiveness and efficiency.

Keywords: *crime, recidivism, crime prevention, punishment, correction of convicts, crime prevention, prevention of recidivism, modern directions of prevention.*

Стаття надійшла до редколегії 1 серпня 2024 року